

Handleiding bij de online rapporteringstool – IBA-projecten

Een rioolbeheerder is verplicht om een collectieve plaatsing en het collectieve beheer van de IBA's aan te bieden voor het afvalwater dat afkomstig is van huishoudens en dat conform Vlarem II en het zoneringsplan met een IBA moet gesaneerd worden. Als de burger hierop niet ingaat, is het de taak van de rioolbeheerder om die burger te informeren over zijn/haar individuele saneringsplicht en het bijhorende tijdspad. Het collectieve aanbod en de informatieplicht moeten worden geregistreerd.

In de vragenlijst IBA-projecten zijn alle adressen opgenomen die in een rode cluster liggen (individueel te optimaliseren buitengebied). Deze adressenlijst moet door de rioolbeheerder verder aangevuld worden met eventuele adressen in het niet gezoneerd gebied en met eventuele nieuwe adressen in een rode cluster.

*De rioolbeheerder moet **tegen 15 juli 2025** per adres de gegevens actualiseren voor de IBA's die tot eind 2024 zijn geplaatst en in werking gesteld. Ook de IBA's geplaatst tot uiterlijk 14 juli 2025 kunnen al gerapporteerd worden. De gegevens voor de **geplande IBA's** (voortgang MJP 2027 en opmaak MJP 2026-2031) moeten **uiterlijk 31 december 2025** geactualiseerd zijn.*

*De rioolbeheerder moet voor elke nog niet geplaatste IBA de opvolging van **het collectieve aanbod en de bijhorende informatieplicht uiterlijk 31 december 2025** wegschrijven in de IBA-projectenlijst.*

De in deze vragenlijsten gerapporteerde gegevens stromen door naar het tabblad Reductiedoelen en het [dashboard Reductiedoelen Saneringsinfrastructuur](#).

INHOUDSTAFEL

1	Welke gegevens vind je in deze vragenlijst?	2
2	Stappenplan voor actualisatie vragenlijst	3
3	Integreer je collectieve aanbod	5
4	Relatie met opvolgingstool reductiedoelen	6
5	Opladen in CSV-formaat	7



BIJ VRAGEN, CONTACTEER RAPPORTERING@VMM.BE

1 WELKE GEGEVENS VIND JE IN DEZE VRAGENLIJST?

Links bovenaan in de vragenlijst IBA-projecten vind je twee tabbladen:

- o In het tabblad **'Lijst IBA's'** zijn alle adressen opgenomen die in een rode cluster liggen (= het individueel te optimaliseren buitengebied) en is de beschikbare informatie per adres vooraf ingevuld. Deze info komt uit de online rapportering van vorig jaar en uit de subsidiedossiers.
- o In het tabblad **'Geplande IBA's'** zijn vooraf de cijfers uit de online rapportering van vorig jaar weergegeven (onderaan rechts van elk invulveld).

Per IBA zijn volgende velden voorzien:

Veld	Toelichting veld
Adres	<i>Straat en huisnummer van de IBA.</i>
Clusternummer of niet gezoneerd	<i>Het nummer van de cluster waarin de IBA zich situeert. Indien het een IBA buiten de zones betreft wordt 'niet gezoneerd' vermeld.</i>
Prioriteit	<i>De prioriteit van de IBA volgens het gebiedsdekkend uitvoeringsplan.</i>
Dossiernummer subsidie	<i>Het AWIS-nummer van het subsidieproject waarvan de IBA eventueel deel uitmaakt.</i>
Eigen projectnummer	<i>Het eventuele projectnummer binnen de eigen organisatie.</i>
Actienummer SGBP	<i>Het actienummer uit het maatregelenprogramma van de stroomgebiedbeheerplannen.</i>
Milieu-impactscore	<i>De Milieu-impactscore van de IBA.</i>
Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater	<i>Geeft de IBA invulling aan de Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater (ERSA)? (dit veld werd reeds voorzien in afwachting van de implementatie van de ERSA maar blijft in 2025 nog zonder voorwerp).</i>
Huidige status	<i>De status van de IBA op het moment dat de bevraging wordt ingevuld:</i> - Aangesloten op riolering - Nog geen actie ondernomen - Burgers geïnformeerd / gecontacteerd - Gepland - In uitvoering - Uitgevoerd - In werking - Niet meer van toepassing (= geen lozing meer, gebouw afgebroken,...) - Aangesloten op gesloten opvangsysteem - Aangesloten op IBA van ander adres
Datum plaatsing	<i>De datum dat de IBA wordt geplaatst en in werking wordt gesteld.</i> <i>Indien de IBA niet door de rioolbeheerder of gemeente zelf werd geplaatst en de exacte datum van plaatsing is niet gekend, wordt 31-12 van het plaatsingsjaar vermeld.</i>
Waterlichaam	<i>De IBA kan slechts worden meegerekend voor de invulling van het reductiedoel als het waterlichaam is ingevuld.</i> <i>De in de gemeente voorkomende waterlichamen zijn vooraf in een keuzemenu opgenomen.</i>
Beheerder	<i>De beheerder van de IBA:</i> - Gemeente - Particulier - Rioolbeheerder
Investeringsuitgaven	<i>De investeringsuitgaven die verbonden zijn aan de bouw en de aanleg van de IBA, inclusief de leidingen.</i>
Bijkomende info	<i>Hier kan eventueel bijkomende info weggeschreven worden.</i>

2 STAPPENPLAN VOOR ACTUALISATIE VRAGENLIJST

Stap 1: ga naar het tabblad 'Lijst IBA's'

Stap 2: kijk de volledigheid van de adressenlijst na

Voeg volgende adressen zeker toe:

- ontbrekende adressen in een rode cluster of in het niet gezoneerd gebied
- adressen in de andere zones waarvoor de uitzondering op de aansluitplicht op riool geldt (en een IBA dus verplicht is)
- adressen waarvoor je van VMM een principiële goedkeuring van een herziening kreeg (van groen naar rode cluster)

Je kan een bijlage ter verduidelijking opladen. Bijkomende info (bijvoorbeeld '*uitzondering op aansluitplicht*' of '*principiële goedkeuring tot herziening verkregen*') kan je tekstueel kwijt in het veld 'Bijkomende info'.

Voeg enkel geldige adressen toe! Een geldig adres is opgenomen in het gebouwen- en adressenregister (CRAB), de authentieke bron voor adressen in Vlaanderen.

Voor nieuw toegevoegde adressen moet je zelf het **waterlichaam selecteren** uit de keuzelijst. Zonder waterlichaam wordt de IBA niet in rekening gebracht voor het halen van het reductiedoel!

Stap 3: kijk na voor welke adressen geen IBA meer nodig is

Geef dit als volgt aan:

- is het huishoudelijk afvalwater van het betreffende adres **al aangesloten op riolering**, dan geef je 'Aangesloten op riolering' aan als huidige status.
 - o Je vult verplicht de aansluitingsdatum op riool aan in het veld '*Datum plaatsing*'. Wanneer de exacte datum niet is gekend, vermeld dan 31-12 van het aansluitingsjaar.
 - o Specificeer hoe (via openbaar domein, via privéwaterafvoer) en naar welke riolering (in welke straat, ter hoogte van welke put of huisnummer) er aangesloten werd op de openbare riolering.
- is het huishoudelijk afvalwater van het betreffende adres **in de toekomst aan te sluiten op riolering**:
 - o geef dan als '*Bijkomende info*' concrete info over het rioleringsproject en de timing ervan mee
 - o formuleer, indien nodig, een aanvraag tot herziening
- is er **permanent geen lozing of gebouw** meer, geef dan 'Niet meer van toepassing' aan als huidige status.
 - o Je vult verplicht de reden aan in het veld '*Bijkomende info*'.

Opgelet: als de burger niet ingaat op het collectieve aanbod van de rioolbeheerder blijft de verplichte sanering door een IBA van toepassing! Hetzelfde geldt als er om één of andere reden geen collectief aanbod wordt gedaan. In die gevallen pas je gewoon het veld '*Beheerder*' aan. Pas dus voor deze IBA het veld status **NIET** aan naar 'Niet meer van toepassing'.

Adressen die je zelf toevoegde kan je ook verwijderen. Je herkent de verwijderbare adressen aan het 'vuilbakje' in het overzichtsscherm (zie 'Acties'). Ben je van oordeel dat een niet verwijderbaar adres toch moet geschrapt worden, om een andere reden dan hierboven vermeld (aangesloten op riool of permanent geen lozing/gebouw meer), dan geef je dit aan in het veld '*Bijkomende info*'.

Stap 4: vervolledig de gegevens voor de bestaande IBA's (tegen 15/07/2025)

Je rapporteert **minstens voor alle IBA's die eind 2024 in dienst zijn**. Je kan bijkomend ook rapporteren over alle IBA's die uitgevoerd zijn tot 15/07/2025.

In de formulierweergave **wordt elk verplicht veld rood omrand**. Zodra je voor een geplaatste IBA een huidige status 'Uitgevoerd' of 'In werking' hebt aangegeven, vul je verplicht ook volgende gegevens aan: *Datum plaatsing*, *Beheerder* en *Investeringsuitgaven*. Zodra je voor een geplaatste IBA een plaatsingsdatum hebt aangegeven, vul je verplicht ook volgende velden in: *Huidige status*, *Beheerder* en *Investeringsuitgaven*.

Eventuele bijkomende info kan je kwijt in het tekstveld '*Bijkomende info*'.

Belangrijke tips

- Werden twee of meer woningen samen aangesloten op één IBA, gebruik dan de status 'Aangesloten op de IBA van een ander adres'. De investeringskosten van de IBA vermeld je enkel bij het adres waar de IBA is geplaatst.
- Is het afvalwater aangesloten op de riolering, gebruik dan de status 'Aangesloten op riolering' en verduidelijk op welke riool is aangesloten.
- Is er permanent geen lozing meer, gebruik dan de status 'Niet meer van toepassing' en geef aan wat de reden is.

Stap 5: vervolledig de gegevens voor de geplande IBA's (tegen 31/12/2025)

Je rapporteert **minstens voor alle IBA's waarvan de plaatsing tegen eind 2031 gepland is**. Kijk goed na of de velden '*Huidige status*', '*Datum plaatsing*' en '*Beheerder*' nog actueel zijn. Selecteer doordacht de correcte status uit de keuzelijst.

Stap 6: verwerk je collectieve aanbod en de bijhorende informatieplicht (tegen 31/12/2025)

Zie meer uitleg en voorbeelden onder hoofdstuk 3.

Stap 7: vermeld de reden van vertraging voor nog niet geplaatste prioritaire IBA's

Geef voor de IBA's met prioriteit 1 en 2 en met een status = 'Nog geen actie ondernomen' aan wat de reden van de vertraging van de uitvoering is. Je doet dit in het tekstveld '*Bijkomende info*'.

Stap 8: ga naar tabblad 'Geplande IBA's'

Hier geef je aan hoeveel IBA's budgettair nog gepland zijn in het lopende jaar, in het daarop volgende jaar en binnen 2 jaar. De cijfers uit de rapportering van vorig jaar vind je onderaan rechts van elk invulveld. Deze aantallen dienen **per individuele gemeente** te worden ingevuld. Je kan bij deze cijfers ook nog een toelichting voegen.

Stap 9: voltooi de vragenlijst

Je kan de vragenlijst IBA-projecten pas **voltooien als beide tabbladen zijn aangevuld**. Je doet dit met de knop onderaan links in het tabblad 'Geplande IBA's'.

Als er geen IBA's te plaatsen of te plannen zijn, moet je toch het tabblad 'Geplande IBA's' aanvullen en de vragenlijst voltooien.

3 INTEGREER JE COLLECTIEVE AANBOD

De rioolbeheerder moet voor elke nog niet geplaatste IBA de opvolging van het collectieve aanbod en de bijhorende informatieplicht uiterlijk 31 december 2025 wegschrijven in de IBA-projectenlijst:

- is er al een aanbod voor collectieve plaatsing gedaan?
- gaat de burger in op het collectieve aanbod of niet?
- bij weigering van het collectieve aanbod:
 - o hoe en wanneer is de burger geïnformeerd over de individuele saneringsplicht en welk tijdspad werd opgelegd?
 - o hoe en wanneer is de gemeentelijke toezichthouder geïnformeerd over het ingaan van de burger op het collectieve aanbod of over de individuele saneringsplicht en het bijhorende tijdspad?

De opvolging moet per IBA-adres gebeuren op basis van een correcte invulling van minstens volgende velden:

- *Huidige status* (nog geen actie ondernomen, burgers geïnformeerd/gecontacteerd, gepland, in uitvoering, enz.)
- *Datum plaatsing*
- Beheerder (rioolbeheerder, gemeente of particulier)

Eventuele **bijkomende info** schrijf je weg in het tekstveld '*Bijkomende info*'. Daar kan bijvoorbeeld tekstueel aangegeven worden wat de reden is dat het collectief aanbod niet werd aanvaard, welke verdere opvolging inzake handhaving is voorzien, ...

Belangrijke tips

- De burger gaat niet in op het collectieve aanbod? Zet dan de beheerder op 'Particulier'.
- De datum van plaatsing kan ook in de toekomst liggen.

Voorbeelden

Voorbeeld 1: de burger werd aangeschreven om een collectieve plaatsing te doen, heeft dit aanbod aanvaard en de plaatsing van de IBA is voorzien in december van 2025.

- o Huidige status = Gepland
- o Datum plaatsing = 31/12/2025
- o Beheerder = Riolbeheerder

Voorbeeld 2: de burger werd aangeschreven om een collectieve plaatsing te doen maar er is nog geen reactie. De plaatsing van de IBA door de rioolbeheerder is ook nog niet ingepland.

- o Huidige status = Burgers geïnformeerd/gecontacteerd
- o Datum plaatsing = (leeg)
- o Beheerder = Riolbeheerder

Voorbeeld 3: de burger werd aangeschreven om een collectieve plaatsing te doen maar er is nog geen reactie. De eventuele plaatsing van de IBA door de rioolbeheerder is voorzien in december van 2026.

- o Huidige status = Burgers geïnformeerd/gecontacteerd
- o Datum plaatsing = 31/12/2026
- o Beheerder = Riolbeheerder

Voorbeeld 4: de burger werd een collectieve plaatsing aangeboden, maar heeft dit aanbod geweigerd.

- o Huidige status = Burgers geïnformeerd/gecontacteerd
- o Datum plaatsing = (leeg)
- o Beheerder = Particulier
- o Bijkomende info = De burger wenst niet in te gaan op het collectief aanbod en verkoos om zelf een IBA te plaatsen. Adres doorgegeven aan gemeente voor handhaving saneringsplicht.

Voorbeeld 5: de burger werd aangeschreven om een collectieve plaatsing te doen, maar heeft dit aanbod geweigerd. De burger werd er door de rioolbeheerder op gewezen dat de deadline voor plaatsing 31/12/2027 is.

- o Huidige status = Burgers geïnformeerd/gecontacteerd
- o Datum plaatsing = 31/12/2027
- o Beheerder = Particulier
- o Bijkomende info = De burger ging niet in op het aanbod voor collectieve plaatsing en werd bijgevolg op de hoogte gesteld van de individuele saneringsplicht. Adres doorgegeven aan gemeente voor handhaving saneringsplicht.

Voorbeeld 6: Het betreft een niet vergunde woning waarvoor de rioolbeheerder bijgevolg geen collectief aanbod doet. De burger werd aangeschreven om de individuele saneringsplicht aan te geven.

- o Huidige status = Burgers geïnformeerd/gecontacteerd
- o Datum plaatsing = (leeg)
- o Beheerder = Particulier
- o Bijkomende info = Het betreft een niet vergunde woning waarvoor geen collectieve plaatsing werd aangeboden. De eigenaar werd gewezen op de individuele saneringsplicht. Adres/Perceel doorgegeven aan gemeente voor handhaving saneringsplicht en/of handhaving ruimtelijke ordening.

Voorbeeld 7: De burger werd nog niet aangeschreven of gecontacteerd om een collectieve plaatsing aan te bieden.

- o Huidige status = Nog geen actie ondernomen
- o Datum plaatsing = (leeg)
- o Beheerder = (leeg)

4 RELATIE MET OPVOLGINGSTOOL REDUCTIEDOELEN

Om ervoor te zorgen dat de gegevens van een IBA doorstromen naar het tabblad ‘**Reductiedoelen**’ is de invulling van het veld ‘**Waterlichaam**’ noodzakelijk. Voor adressen die je nieuw toevoegt aan de lijst, dien je zelf het betreffende waterlichaam te selecteren uit de keuzelijst.

Enkel de IBA's uitgevoerd na 2017 worden in rekening gebracht voor het halen van het reductiedoel. Per IBA wordt 0.5 IE ingerekend, gelet op de beperkte vuilvrachtreductie voor fosfor.

De gegevens uit het tabblad ‘Reductiedoelen’ stromen ook door naar het [dashboard Reductiedoelen Saneringsinfrastructuur](#).

5 OPLADEN IN CSV-FORMAAT

Voor het invullen van de vragenlijst via CSV gelden **dezelfde regels** als voor het adres per adres aanvullen via het formulier.

In de eerste kolom van de lijst (Id) wordt een automatisch gegenereerd nummer weergegeven. In die kolom pas of vul je niets aan! Voor nieuw toegevoegde adressen vul je steeds de NIS-code aan in de kolom 'Gemeente'.

Bij het aanvullen van de **huidige status** dienen volgende waarden gebruikt te worden:

- ☐ *Aangesloten op riolering*
- ☐ *Nog geen actie ondernomen*
- ☐ *Burgers geïnformeerd/gecontacteerd*
- ☐ *Gepland*
- ☐ *In uitvoering*
- ☐ *Uitgevoerd*
- ☐ *In werking*
- ☐ *Niet meer van toepassing*
- ☐ *Aangesloten op gesloten opvangsysteem*
- ☐ *Aangesloten op IBA van ander adres*

Bij het aanvullen van de **beheerder** dienen volgende waarden gebruikt te worden:

- ☐ *Gemeente*
- ☐ *Particulier*
- ☐ *Rioolbeheerder*

Indien bij het opladen validatie- of vormfouten worden vastgesteld, wordt een foutboodschap weergegeven. Bij validatiefouten wordt ook een overzichtslijst van de verschillende fouten weergegeven. Via de knop 'Opslaan' is het mogelijk dit overzicht op te slaan.

Vergeet niet, na het opladen van de vragenlijst, het tabblad '**Geplande IBA's**' **aan te vullen**. Pas dan kan de vragenlijst voltooid worden (via de knop links onderaan dit tabblad).

Het **opladen van een eventuele bijlage** kan enkel gebeuren via de **formulierweergave**.